Bijlage: Overzicht zienswijzen gemeenteraden op concept-Programmabegroting 2024 en reactie dagelijks bestuur GGD NOG

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
Aalten	*Raadsbesluit:* Geen zienswijze indienen.	---
Apeldoorn	*Raadsbesluit:* De raad kan instemmen met zowel de inhoudelijke als financiële voorgestelde lijn voor de Programmabegroting 2024. Wel heeft de raad een aantal opmerkingen en vragen, die hij graag verwerkt ziet in de definitieve Programmabegroting 2024. *Inhoudelijk:* a. De raad ziet de inzet van GGD NOG op gezondheidsverschillen, middels onderzoek, preventie en gezondheidsbevordering, in de jaarstukken 2022. In de programmabegroting 2024 komt dit echter niet terug bij de beleidsindicatoren. De raad verzoekt om het verkleinen van gezondheidsverschillen een plek te geven in de bestuursagenda, zodat het jaarlijks terugkeert in zowel de jaarstukken als de programmabegroting. b. Naar aanleiding van het groot tekort aan gekwalificeerd medisch personeel en de beschreven oplossingen om aan dit tekort te voldoen, o.a. door samenwerking met andere GGD regio's en het invoeren van de HR21 (waardering) systematiek, vraagt de raad of de GGD verwacht dat deze maatregelen afdoende zijn om de zorg voor de inwoners te continueren.	In de concept-Bestuursagenda 2023 – 2027 krijgt het vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen specifieke aandacht, namelijk in hoofdstuk 5, paragraaf 1. De GGD biedt inzicht in gezondheidsverschillen in de regio en voert diverse activiteiten uit, die specifiek gericht zijn op mensen in een kwetsbare situatie. Wij willen hierover zoveel mogelijk op productniveau rapporteren. HR21 draagt bij aan een steviger positie op de arbeidsmarkt. Daarnaast wil GGD NOG ook op andere manieren een aantrekkelijke werkgever zijn, zoals door opleiding en ontwikkeling, goede werksfeer en een evenwichtige werk- en privébalans om voldoende personeel te werven en te binden. Tegelijkertijd blijven wij ons zorgen maken over het (landelijk)

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
	Financieel: a. De raad vraagt of het negatief saldo, dat grotendeels veroorzaakt wordt door de nawerking van het Hoffmann-rapport, afdoende is of dat nog een nawerking wordt verwacht welke effect heeft op de Programmabegroting van 2023 en 2024.	tekort aan gekwalificeerd medisch personeel en zien dit als een reëel probleem voor onze dienstverlening. Wij verwachten geen verdere nawerking als gevolg van het Hoffmann-rapport, die effect zal hebben op de Programmabegroting 2023 en 2024. De afgelopen 3 jaar heeft GGD NOG zich volledig ingezet voor de bestrijding van COVID-19. Hierdoor zijn in de bedrijfsvoering ontwikkelingen en processen niet opgepakt en uitgevoerd. We zien nu dat er een flinke inhaalslag gemaakt moet worden. We zijn met VWS op landelijk niveau in overleg dat deze kosten ook onder de COVID-regeling moeten vallen. Als VWS deze kosten niet vergoedt dan is het niet uitgesloten dat GGD NOG 2023 of 2024 met een negatief saldo afsluit.
Berkelland	*Raadsbesluit:* De raad constateert, dat met het opnemen van nieuw beleid, de autonome ontwikkelingen en een indexering van 5,99% er sprake is van een forse lastenstijging. De raad vraagt om: - een onderbouwing hoe de tarieven tot stand zijn gekomen;	Het uitgangspunt bij indexeren is dat de index in relatie staat tot de werkelijke ontwikkeling van de kosten. Dat houdt in dat wij de kosten voor het komende jaar begroten mét indexering. Het algemeen bestuur heeft in zijn vergadering van 21 november 2019 de indexeringssytematiek vastgesteld. Deze systematiek gaat uit van: • het basisjaar is het jaar van de begroting minus twee jaar; • de indexcijfers uit de CPB kortetermijnraming van december;

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
	- kaders op te stellen voor de post onvoorzien; - inzichtelijk te maken welke afwegingen of alternatieve dekkingsmogelijkheden er zijn onderzocht binnen de eigen financiering.	• de verdeling van de kosten in 70% loonkosten (loonvoet sector overheid) en 30% materiële kosten (prijs overheidsconsumptie, netto materieel). De besteding van het budget kan alleen met een akkoord van het dagelijks bestuur. Wij zullen daarbij als kader hanteren dat deze kosten onvoorzien, onontkoombaar en onuitstelbaar zijn. Bij de jaarrekening vindt de verantwoording achteraf plaats conform de reguliere afspraken. Als het budget niet of niet volledig is benut gaat het restant na vaststelling van de jaarrekening terug naar de deelnemende gemeenten. Wij kijken kritisch naar mogelijkheden om kostenverhogingen binnen de eigen middelen op te vangen. Zo hebben wij voor informatieveiligheid een deel van de kosten binnen de reguliere begroting kunnen oplossen. De gevraagde aanvullende middelen zijn op basis van nieuwe ontwikkelingen; het opvangen binnen de eigen middelen zou ten koste gaan van andere producten.
Bronckhorst	*Besluit:* Geen zienswijze indienen. *(Bron: Raadsinformatiesysteem gemeente Bronckhorst)*	---

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
Brummen	*Raadsbesluit:* De gemeenteraad van Brummen verzoekt het algemeen bestuur van GGD Noord- en Oost Gelderland om realistisch te ramen en om af te zien van de ophoging van de post onvoorzien in de begroting 2024 met een bedrag van € 100.000. Wanneer het noodzakelijk is om de weerstandsratio te verbeteren, dan is de gemeenteraad van Brummen voorstander van het verhogen van de algemene reserve en niet van het ophogen van de post onvoorzien.	Wij nemen kennis van de visie van de raad van Brummen.
Doetinchem	*Raadsbesluit:* Geen zienswijze indienen.	---
Elburg	*Raadsbesluit:* De gemeenteraad stemt in met de structurele post onvoorzien van € 100.000,00 onder de gestelde voorwaarden. De raad verwacht dat hij voortaan geen tussentijdse begrotingswijzigingen meer krijgt aangeboden nu deze post onvoorzien in de begroting wordt opgenomen. De gemeenteraad heeft al enige jaren behoefte aan meer grip op de GGD. Deze behoefte is gegroeid, zeker nu sprake is van een periode waarin de gemeenteraad keuzes moet maken en/of moet bezuinigen. De gemeenteraad roept de GGD op om de komende jaren zeer terughoudend te zijn in het verhogen van de inwonerbijdrage en kansen te benutten om een bijdrage te leveren aan de te maken	Er zijn het jaar door altijd begrotingswijzigingen: bij de productraming in november voorafgaand aan het begrotingsjaar en bij de twee bestuursrapportages. Deze begrotingswijzigingen hebben echter geen gevolgen voor de inwonerbijdrage en worden daarom niet aan de gemeenteraden voorgelegd. Wij blijven terughoudend in het doen van voorstellen die leiden tot verhoging van de inwonerbijdrage, uitgezonderd de met het algemeen bestuur afgesproken systematiek voor de jaarlijkse indexering. Verder wijzen wij in dit verband ook op de recentelijk afgeronde takendiscussie rondom de GGD en de conclusies die daar getrokken zijn. Ook onderzoeken we andere

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
	keuzes en/of de benodigde bezuinigingen. Daarnaast is er behoefte aan meer inzicht op de bijdrage die de GGD op langere termijn in de subregio Noord-Veluwe kan leveren aan de impact van het regioplan dat vorm krijgt vanuit het Integraal Zorg Akkoord in relatie tot het Gezond en Actief Leven Akkoord. Daarin maken de zes gemeenten van de Noord-Veluwe (en Zeewolde) met zorgverzekeraar Zilveren Kruis afspraken over een betere en domein overstijgende samenwerking met als doel de zorg goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. De GGD is daarbij een belangrijke partner.	financieringsmogelijkheden zoals bijvoorbeeld de kansen die de SPUK gelden voor IZA en GALA bieden en diverse beschikbare subsidies. De GGD levert een bijdrage bij het opstellen van het regiobeeld per subregio. Daarnaast ondersteunt de GGD bij de ontwikkeling van het regioplan en het GALA-plan. Bij de uitvoering van de akkoorden kan de GGD verschillende rollen vervullen ten bate van de gemeenten; zo is de GGD adviseur, onderzoeker, uitvoerder en eigenaar van interventies. De subregionale uitwerking is in lijn met de IZA / GALA-plannen en de concept-Bestuursagenda van de GGD. De inrichting van de GGD-dienstverlening levert daarmee een bijdrage aan de gestelde IZA / GALA-doelen en beoogde resultaten. Om dit te bereiken sluit de GGD in iedere (ontwikkel)fase aan bij de relevante ambtelijke en bestuurlijke overlegstructuren in de subregio Noord-Veluwe.
Epe	*Raadsbesluit:* De raad dient een voorzichtig positieve zienswijze in. Er staan in de begroting een aantal ontwikkelingen beschreven die behoorlijke financiële gevolgen hebben voor onze inwonerbijdrage. Tegelijk is dit noodzakelijk. Het werk dat de GGD doet is namelijk waardevol en onze gemeenteraad vindt een goede en robuuste GGD belangrijk.	

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
	Eén van de genoemde ontwikkelingen is het voorstel om een extra bedrag onvoorzien op te nemen van € 100.000. De wens vanuit de gemeente Epe is om in het vervolg het aantal begrotingswijzigingen te beperken. De raad kan zich dus vinden in de verhoging van de post onvoorzien, omdat hierdoor niet elke wijziging voor zienswijzeprocedure naar de gemeente hoeft. Dit zorgt voor minder druk en meer flexibiliteit. Daarbij wil de gemeenteraad graag de kanttekening meegeven dat deze post alleen ingezet kan worden voor onvoorziene, onontkoombare en onuitstelbare kosten. En dat besluiten die invloed hebben op de inwonerbijdrage moeten worden voorgelegd aan de gemeenteraad voor zienswijzeprocedure.	De besteding van het budget kan alleen met een akkoord van het dagelijks bestuur. Wij zullen daarbij als kader hanteren dat deze kosten onvoorzien, onontkoombaar en onuitstelbaar zijn. Bij de jaarrekening vindt de verantwoording achteraf plaats conform de reguliere afspraken. Besluiten die een verhoging van de inwonerbijdrage tot gevolg hebben worden altijd via een zienswijzenprocedure aan de raden voorgelegd.
Ermelo	*Raadsbesluit:* De gemeenteraad heeft al enige jaren behoefte aan versterking van de kaderstellende en controlerende rol richting verbonden partijen. Deze behoefte groeit nu sprake is van een periode waarin de gemeenteraad nadere keuzes moet maken. De raad dringt er bij uw bestuur op aan, om de komende jaren zeer terughoudend te zijn in de koers die voorgesteld wordt en kansen te benutten hoe ook de GGD NOG een bijdrage kan leveren aan de te maken keuzes. Tegelijkertijd is behoefte aan meer inzicht op de bijdrage die de GGD op langere termijn kan leveren aan de impact die gemaakt moet worden vanuit het regioplan dat vorm krijgt vanuit het Integraal Zorg Akkoord in relatie tot het Gezond en Actief Leven Akkoord. Daarbij ligt	U kunt van GGD NOG verwachten dat zorgvuldig met publieke middelen wordt omgegaan. De benchmark van Lysias liet in 2021 zien dat GGD NOG wat betreft kostenniveau per geleverde dienst/product op veel vlakken tot de best presterende GGD'en van Nederland behoort. We streven naar effectiviteit en doelmatigheid bij de nieuwe uitdagingen en kansen die er op gemeenten en GGD afkomen, vanuit de pandemische paraatheid en IZA en GALA bijvoorbeeld. Daarbij zijn wij ook alert op alternatieve financieringsbronnen. De GGD levert een bijdrage bij het opstellen van het regiobeeld per subregio. Daarnaast ondersteunt de GGD bij de ontwikkeling van het regioplan en het GALA-plan. Bij de uitvoering van de akkoorden kan de GGD verschillende rollen

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
	de nadruk voor Ermelo op de regionale preventie-infrastructuur Noord-Veluwe en de versterking van de subregionale samenwerking Noord-Veluwe.	vervullen ten bate van de gemeenten; zo is de GGD adviseur, onderzoeker, uitvoerder en eigenaar van interventies. De subregionale uitwerking is in lijn met de IZA / GALA-plannen en de concept-Bestuursagenda van de GGD. De inrichting van de GGD-dienstverlening levert daarmee een bijdrage aan de gestelde IZA / GALA-doelen en beoogde resultaten. Om dit te bereiken sluit de GGD in iedere (ontwikkel)fase aan bij de relevante ambtelijke en bestuurlijke overlegstructuren in de subregio Noord-Veluwe.
Harderwijk	*Raadsbesluit:* Geen zienswijze indienen.	---
Hattem	*Raadsbesluit:* Geen zienswijze indienen.	---
Heerde	*Raadsbesluit:* Geen zienswijze indienen. *(Bron: Raadsinformatiesysteem gemeente Heerde)*	---
Lochem	*Raadsbesluit d.d. 5 juni 2023:* *Financiering van de achterstanden* GGD NOG geeft aan dat in de coronaperiode een achterstand is ontstaan in de reguliere taken binnen de bedrijfsvoering. Voor deze achterstanden is een inhaalslag nodig. Het ministerie van VWS heeft aangegeven dat ze deze inhaalslag niet financiert.	Op landelijk niveau zijn wij hierover in overleg en zijn nog in afwachting van de reactie van VWS.

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
	De raad van de gemeente Lochem is van mening, dat de eventueel benodigde financiële middelen voor deze inhaalslag niet voor rekening mogen komen van de gemeenten en verzoekt het AB van GGD NOG om bij het ministerie van VWS bezwaar in te dienen tegen de beslissing dat zij geen financiering beschikbaar stelt voor het inhalen van de ontstane achterstanden. Met daarbij het verzoek deze financiering alsnog beschikbaar te stellen conform de door GGD NOG berekende bedragen die nodig zijn om de achterstanden in te halen.	
Montferland	*Raadsbesluit:* Geen zienswijze indienen. *(Bron: Raadsinformatiesysteem gemeente Montferland)*	---
Nunspeet	*Raadsbesluit:* De inwonersbijdrage is de afgelopen jaren gestegen. Deze trend zet zich door op basis van de concept-programmabegroting 2024 van de GGD NOG. De gevolgen uit de gevoerde kerntakendiscussie (GGD Robuust), de toename van het aantal inwoners, verplichtingen uit wetgeving en de vastgestelde indexeringsmethode maken dat voor 2024 sprake is van een aanzienlijke verhoging van de inwonersbijdrage. De gemeente kan daarmee instemmen. De gemeenteraad stemt ook in met de structurele post onvoorzien van € 100.000,00 onder de door het Algemeen Bestuur gestelde voorwaarden. Zij verwachten dat ze voortaan geen tussentijdse begrotingswijzigingen meer krijgen aangeboden nu deze post onvoorzien in de begroting wordt opgenomen.	--- Er zijn het jaar door wel begrotingswijzigingen bij de productraming in november voorafgaand aan het begrotingsjaar en bij de twee bestuursrapportages. Deze begrotingswijzigingen hebben echter geen gevolgen voor de

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
	De gemeenteraad heeft al enige jaren behoefte aan meer grip op de GGD. Deze behoefte is gegroeid, zeker nu sprake is van een periode waarin de gemeenteraad keuzes moet maken en/of moet bezuinigen. De gemeenteraad roept u op om de komende jaren zeer terughoudend te zijn in het verhogen van de inwonerbijdrage. De raad vraagt u kansen te benutten om een bijdrage te leveren aan de opgaven waar gemeenten voor staan door oplossingen in eerste instantie binnen uw eigen begroting te zoeken. Daarnaast heeft de raad behoefte aan meer inzicht op de bijdrage die de GGD op langere termijn in de subregio Noord-Veluwe kan leveren aan de impact van het regioplan dat vorm krijgt vanuit het Integraal Zorg Akkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord. Daarin maken de zes gemeenten van de Noord-Veluwe (en Zeewolde) met zorgverzekeraar Zilveren Kruis en (zorg)aanbieders afspraken over een betere en domein overstijgende samenwerking met als doel de zorg goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. De nadruk daarbij ligt voor Nunspeet op de regionale preventie infrastructuur op de Noord-Veluwe en de versterking van de subregionale samenwerking Noord-Veluwe. De GGD is daarbij een belangrijke partner.	inwonerbijdrage en worden daarom niet aan de gemeenteraden voorgelegd. Wij blijven terughoudend met voorstellen die leiden tot verhoging van de inwonerbijdrage, uitgezonderd de met het algemeen bestuur afgesproken systematiek voor de jaarlijkse indexering. Verder wijzen wij op de recentelijk afgeronde takendiscussie rondom de GGD en de conclusies die daar getrokken zijn. Ook onderzoeken we andere financieringsmogelijkheden. De GGD levert een bijdrage bij het opstellen van het regiobeeld per subregio. Daarnaast ondersteunt de GGD bij de ontwikkeling van het regioplan en het GALA-plan. Bij de uitvoering van de akkoorden kan de GGD verschillende rollen vervullen ten bate van de gemeenten; zo is de GGD adviseur, onderzoeker, uitvoerder en eigenaar van interventies. De subregionale uitwerking is in lijn met de IZA / GALA-plannen en de concept-Bestuursagenda van de GGD. De inrichting van de GGD-dienstverlening levert daarmee een bijdrage aan de gestelde IZA / GALA-doelen en beoogde resultaten. Om dit te bereiken sluit de GGD in iedere (ontwikkel)fase aan bij de relevante ambtelijke en bestuurlijke overlegstructuren in de subregio Noord-Veluwe.
Oldebroek	*Raadsbesluit:*	

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
	De gemeenteraad heeft al enige jaren behoefte aan meer grip. De gemeenteraad van Oldebroek dringt er bij uw bestuur op aan, om de komende jaren zeer terughoudend te zijn in de koers die u voorstelt. De raad moedigt GGD NOG aan om kansen te benutten waarbij GGD NOG zelf kan bijdragen aan de nodige bezuinigingen of juist budgetten weet te vinden. Daarbij is het uitgangspunt vanuit Oldebroek dat regionaal afstemmen en samenwerken wanneer dit kansen biedt heel goed is, maar het is ook nodig om aandacht te houden voor de lokale situatie. Hierbij is een groot aandachtspunt dat veel van onze inwoners gemeentegrenzen oversteken voor zorg, scholing of vrije tijd. De raad roept GGD NOG op om bij de uitvoering van hun taken hier oog voor te hebben en dit bespreekbaar te maken bij uw regionale ketenpartners en zorgverzekeraars.	U kunt van GGD NOG verwachten dat zorgvuldig met publieke middelen wordt omgegaan. De benchmark van Lysias liet in 2021 zien dat GGD NOG wat betreft kostenniveau per geleverde dienst/product op veel vlakken tot de best presterende GGD'en van Nederland behoort. We streven naar effectiviteit en doelmatigheid bij de nieuwe uitdagingen en kansen die er op gemeenten en GGD afkomen, vanuit de pandemische paraatheid en IZA en GALA bijvoorbeeld. Daarbij zijn wij ook alert op alternatieve financieringsbronnen. De GGD is bij voorkeur continu en laagdrempelig in overleg met gemeenten. Zo kunnen we gezamenlijk bezien waar de mogelijkheden van de GGD optimaal aansluiten op de wensen van de gemeenten, zowel lokaal als subregionaal. Uitgangspunt is om vanuit partnerschap afspraken te maken over de gewenste inzet van de GGD, zowel lokaal als regionaal. Waar mogelijk rekening houdend met de 'couleur locale'. De GGD ziet eveneens dat voor inwoners gemeentegrenzen relatief zijn en dat zij dagelijks gebruik maken van regionale voorzieningen. De GGD is daarom groot voorstander van innige regionale samenwerking met overheid en zorgveld gezamenlijk. Zoveel als mogelijk benadrukken wij actief het belang van een goede regionale en domein overstijgende samenwerking, ook publiek-privaat. De GGD is voornemens om binnen de bestaande mogelijkheden hier de komende jaren nog meer op in te zetten. Dit krijgt onder andere vorm via de deelname aan bestuurlijke regionale platforms.

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
Oost Gelre	*Raadsbesluit:* Geen zienswijze indienen. *(Bron: Raadsinformatiesysteem gemeente Oost Gelre)*	---
Oude IJsselstreek	*Raadsbesluit:* De raad verzoekt de onderstaande aandachtspunten mee te nemen bij de definitieve besluitvorming over de Programmabegroting 2024: *Nieuw beleid: post onvoorzien* Het voorstel is om als nieuw beleid een bedrag onvoorzien op te nemen van €100.000,-. De belangrijkste argumentatie is om de slagvaardigheid te vergroten en om invulling te geven aan de wens van het AB en van de gemeenteraden om het aantal tussentijdse begrotingswijzigingen te verminderen. Bij het inzetten van de post onvoorzien vraagt de raad het dagelijks bestuur om te toetsen in hoeverre er is voldaan aan de drie O's: onvoorzienbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar. Als de onvoorziene middelen niet nodig blijken te zijn, dan dienen ze terug te gaan naar de gemeenten. *Weerstandsvermogen weer op peil brengen* Door het negatieve resultaat in de Jaarstukken 2022 te dekken uit de algemene reserve neemt het weerstandsvermogen af naar ongeveer 70%. De raad verzoekt GGD NOG om de algemene reserves in de komende jaren weer op peil te brengen. Daarbij dient de insteek te zijn dat het verhogen van het weerstandsvermogen in de komende jaren niet mag leiden tot aanvullende kosten bij gemeenten. Hopelijk	De besteding van het budget kan alleen met een akkoord van het dagelijks bestuur. Wij zullen daarbij als kader hanteren dat deze kosten onvoorzien, onontkoombaar en onuitstelbaar zijn. Bij de jaarrekening vindt de verantwoording achteraf plaats conform de reguliere afspraken. Als het budget niet of niet volledig is benut gaat het restant na vaststelling van de jaarrekening terug naar de deelnemende gemeenten. Het algemeen bestuur komt met een plan van aanpak over het weerstandsvermogen.

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
	komt de verwachting van de accountant uit dat er de komende jaren ruimte komt om de algemene reserves weer aan te vullen. *Doorontwikkelen van informatiegestuurd en vraaggericht werken* De aangeleverde informatie in de Jaarstukken 2022 en de concept Programmabegroting 2024 heeft een hoog abstractieniveau. Het is wenselijk als er meer SMART doelen, speerpunten en activiteiten in toekomstige Programmabegroting(en) komen. Het rapporteren over de beleidsindicatoren is een goede eerste stap in de gewenste richting. Er is echter nog weinig samenhang tussen de beleidsindicatoren en de speerpunten en ontwikkelingen per programma. Het verzoek aan de GGD NOG is om een logische(re) lijn in de planning en control-cyclus aan te brengen. Het beter inspelen op de vraag is een belangrijk aandachtspunt uit het programma GGD Robuust. Het Integrale Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) vraagt van de GGD NOG om meer in de regio en lokaal te gaan werken. Gezondheid loopt dwars door domeinen en organisaties heen. Vanuit het gedachtegoed van 'Health Equity in all Policies' (HEIAP) is het verzoek aan GGD NOG om meer lokaal en regionaal (via de Thematafel De Gezondste Regio) maatwerk te leveren om daadwerkelijk een bijdrage te leveren om gezondheidsverschillen te verkleinen.	De planning- en controlcyclus bij de GGD is in ontwikkeling. Daarbij gaat aan de ene kant de aandacht uit naar de termijnen en anderzijds naar een passende indeling van de programmabegroting. Gekoppeld aan die indeling willen wij specifieke doelstellingen formuleren, mogelijk gemaakt door de resultaten van het project Informatiegestuurd Werken. Wij gaan ervan uit dat de Programmabegroting 2025 op die wijze is vormgegeven. De GGD levert een bijdrage bij het opstellen van het regiobeeld per subregio. Daarnaast ondersteunt de GGD bij de ontwikkeling van het regioplan en het gemeentelijke GALA-plan. Bij de uitvoering van de akkoorden kan de GGD verschillende rollen vervullen ten bate van de gemeenten; zo is de GGD adviseur, onderzoeker, uitvoerder en eigenaar van interventies. Hierbij wordt het schaalniveau gehanteerd dat zo effectief mogelijk het gezondheidsdoel in bereik brengt. De subregionale uitwerking is in lijn met de IZA / GALA-plannen en de concept-Bestuursagenda van de GGD. De inrichting van de GGD-dienstverlening levert daarmee een bijdrage aan de gestelde IZA / GALA-doelen en beoogde resultaten. Om dit te bereiken sluit de GGD in iedere (ontwikkel)fase aan bij de relevante ambtelijke en bestuurlijke overlegstructuren in de subregio Achterhoek.

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
	Onderzoeken van mogelijkheden voor het in balans brengen van de overhead De kosten voor overhead zijn de afgelopen jaren relatief gezien harder gegroeid dan de overige lasten. De raad verzoekt GGD NOG om de mogelijkheden te onderzoeken om de overhead meer in balans te brengen. Eén van de opties is het uitbreiden van het (externe) takenpakket (bijvoorbeeld de beoogde rol als centrum-GGD voor forensische geneeskunde).	In de meerjarenraming zien we dat, los van de indexering, de overheadlasten dalen. Daarnaast staan wij open voor de mogelijkheid op uitbreiding van het takenpakket.
	Covid achterstanden: inventariseren en zoveel als mogelijk oplossen binnen de huidige middelen De GGD geeft aan dat er tijdens de coronaperiode achterstanden zijn ontstaan in de reguliere bedrijfsondersteuning. Zonder extra middelen van VWS sluit de GGD niet uit dat 2023 en 2024 afsluiten met een negatief saldo. Het verzoek is allereerst om de achterstanden in de reguliere bedrijfsondersteuning beter in beeld te brengen. Daarnaast dient GGD NOG de achterstanden zoveel als mogelijk binnen de huidige middelen op te lossen. VWS had tijdens corona namelijk ook een vergoeding beschikbaar voor het inhalen van achterstanden. Het was wenselijk geweest als de GGD de nu gemelde achterstanden ook tijdens de coronaperiode al in beeld had.	Wij zijn met het ministerie van VWS in gesprek over de financiering van de achterstanden. Vanaf 1 juli 2023 stopt de meerkostenregeling voor COVID-19. Dat is het moment om in beeld te krijgen waar de achterstanden zijn en wat de kosten zijn om ze in te halen.
	Rapport 'Op onze gezondheid' Het in april uitgebrachte rapport 'Op onze gezondheid' van de Raad Volksgezondheid en Samenleving (RVS) benadrukt de noodzaak voor	Waar dat binnen onze mogelijkheden ligt zullen wij uiteraard pleiten voor versterking van de positie van de GGD'en. Wij roepen ook gemeenten op hun mogelijkheden daartoe te benutten. Ook hier zien wij het belang van gezamenlijk

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
	een sterkere publieke gezondheidszorg. De raad onderschrijft de noodzaak voor een sterkere publieke gezondheidszorg. Daarbij roept de raad GGD NOG op om – via haar koepelorganisatie GGD GHOR – actief te lobbyen bij VWS voor versterking van de positie van de GGD'en.	optrekken om de gestelde gezondheidsdoelen in de toekomst te kunnen behalen.
Putten	*Raadsbesluit:* Geen zienswijze indienen.	---
Voorst	*Raadsbesluit:* Geen zienswijze indienen. *(Bron: Raadsinformatiesysteem gemeente Voorst)*	---
Winterswijk	*Raadsbesluit:* Geen zienswijze indienen. *(Bron: Raadsinformatiesysteem gemeente Winterswijk)*	---
Zutphen	*Raadsbesluit:* In grote lijnen kan de raad van Zutphen zich vinden in de Programmabegroting 2024 van de GGD. Wel hebben zij nog twee meer algemene opmerkingen richting 2024 en de jaren daarna. 1. De raad wil graag zien dat de GGD naar de toekomst, in de basisdienstverlening vanuit de inwonerbijdrage, een verschuiving laat zien, waarbij het onderzoek en advies	--- De GGD ondersteunt de gemeenten bij het vormgeven van het gemeentelijk gezondheidsbeleid en bij de uitwerking van de IZA- en GALA-plannen en van de nieuwe Bestuursagenda.

Gemeente	Zienswijze (eventueel samengevat)	Reactie dagelijks bestuur
	afneemt en er daarvoor in de plaats meer uitvoering van gezondheidsbevordering en voorlichtingscampagnes komt. Het (bovenwettelijk) onderzoek en advies kan dan bijvoorbeeld als plusproduct aangeboden worden. 2. De raad vraagt aandacht voor de kostenstijgingen bij de GGD in de afgelopen jaren en ook voor 2024. Voor 2024 kan de raad de in de programmabegroting vermelde inwonerbijdrage accepteren. Maar voor de jaren daarna zien zij graag dat er een einde komt aan de nieuwe en extra kosten. *(Bron: Raadsinformatiesysteem gemeente Zutphen)*	Daarbij kan de GGD verschillende rollen vervullen ten bate van de gemeenten; zo is de GGD adviseur, onderzoeker, uitvoerder en eigenaar van interventies. De GGD sluit graag bij het overleg hierover om te bespreken welke inzet van de GGD bijdraagt aan de gestelde doelen. Wij blijven terughoudend in het doen van voorstellen die leiden tot verhoging van de inwonerbijdrage, anders dan de met het algemeen bestuur afgesproken systematiek voor de jaarlijkse indexering. Verder wijzen wij in dit verband ook op de recentelijk afgeronde takendiscussie rondom de GGD en de conclusies die daar getrokken zijn. Ten slotte merken wij op dat in de meerjarenraming is te zien, dat – los van de indexering – de overheadlasten dalen.